

הצעיר מרחוב בלפור

כשנתניהו נזכר פתאום בזקנים ומבטיח לטפל בפנסיות הוא שוכח מי ראש הממשלה. ונראה שהוא גם עיוור לגילנות בתוך מפלגתו

נורית וורגפס 15.07.2019 19:15

בדרך כלל הזקנים יודעים על מי הם יכולים לסמוך בפוליטיקה ועוד יותר מזה — על מי לא, ולכן המדור לא מרבה לעסוק בפוליטיקה. שונה המצב כשהפוליטיקה עוסקת בזקנים. זה לא קורה הרבה, אבל ביום חמישי שיחרר נתניהו ציוץ מוזר משהו: "במשך שנים דיברו על דיור ציבורי. דיברו על פנסיות. אמרו שיש מישהו שיעשה את זה, שיש מפלגה שתעשה את זה — והם לא עשו כלום. עכשיו אנחנו לוקחים את זה לידיים שלנו, של הליכוד ושלי באופן אישי: נפתור את בעיית הדיור המוגן בכל רחבי הארץ, ונפתור את בעיית הפנסיות".

גאוני! איך לא חשבו על זה קודם? במשך יותר משנה נאבקים גמלאי קרנות הפנסיה הוותיקות במאמצים של משרד האוצר לקצץ מהפנסיות שלהם כדי לסגור גירעון אקטוארי, לאחר שהממשלה לא הצליחה להעלות את גיל הפרישה המינימלי לנשים. עד בג"ץ הם הגיעו והנה — ייתכן שהמאבק מיותר, ראש הממשלה בעצמו מודיע שהוא יפתור את הבעיה. אמנם לא לגמרי ברור למי הוא מתכוון כשהוא אומר, "אמרו שיש מישהו שיעשה את זה, שיש מפלגה שתעשה את זה — והם לא עשו כלום", אבל רק הדיוטות שאינם מבינים בפוליטיקה ישאלו, עכשיו באים? מה, בכל הקדנציה הלא-קצרה שלו נתניהו לא שם לב שיש בעיה עם הפנסיות?

ראובן קורמן, יו"ר פורום הארגונים של גמלאי הקרנות הוותיקות, שהפנסיות שלהם נמצאות תחת איום הקיצוץ, ביקש להזכיר שנתניהו עצמו חתם על הסכם שבו התחייבה המדינה לממן גירעון אקטוארי שכזה אם ייווצר בשל כישלונה להעלות את גיל הפרישה לנשים. לדבריו, "שר האוצר מתחייב כבר שנה וחצי שלא תהיה פגיעה, אבל האיום נשאר ורק תחת לחץ יצאה הוראה לדחות את הקיצוץ בחודש שעבר. לדחות, לא לבטל. אם נתניהו רוצה את תמיכת הגמלאים, שיבטל כבר עכשיו את הקיצוץ המתוכנן".

לסמי קידר, יו"ר ארגון ה"ב, המאגד יותר ממאה עמותות שמפעילות מרכזי יום, מועדונים וקהילות תומכות, יש עוד כמה הצעות איך להיטיב עם הזקנים, והוא אף שיגר אותן לנמען. הוא התריע, כי קיצוץ רוחבי כעת יפגע בזקנים והציע למנות יועץ לענייני הגיל השלישי במשרד ראש הממשלה ולהקים רשות שתאגד את השירותים הניתנים היום לזקנים על ידי משרדי הבריאות והרווחה, קופות החולים וביטוח לאומי. לא הייתי מהמרת על כך שהממשלה שביטלה את המשרד לזקנים תנקוט צעדים כאלה. ייתכן שהצעיר מרחוב בלפור בונה על זה שבדרך לקלפי הזקנים ישכחו את היחס אליהם במשך עשר שנות שלטונו: שהגמלאים ישכחו את השחיקה בפנסיות (שהוא אחראי לה במידה רבה), שהעולים המבוגרים ישכחו את השנים שבהן הם הזדקנו בתור לדיור ציבורי, ושכולם ישכחו את התוספת של שישה שקלים לקצבאות הזיקנה העלובות.

לא יפתיע לגלות שבליכוד מניחים אוטומטית שהזקנים ישכחו: בשבוע שעבר ציץ דובר המפלגה לדובר מכחול לבן: "בנאדם עם קטטר וניצנים של דמנציה מצליח לייצר יותר סדר יום מכם". הוא לא

ציין שם והכחיש אחר כך את הניחוש המתבקש, אבל הוא בטח לא התכוון למי מהפוליטיקאים הצעירים.

חוקר הקוגניציה פרופ' בעז בן־דוד, אומר שירידה קוגניטיבית אינה הכרח בשום גיל וכי "כלי המחקר העדכניים מראים שלעתים מה שנתפש כירידה קוגניטיבית בגיל המבוגר אינו אלא ירידה בראייה או בשמיעה". לדבריו, "העובדה שלא התחוללה סערה ציבורית לנוכח הקישור האוטומטי של גיל מבוגר עם קטטר ודמנציה מלמדת שבחברה הישראלית לגיטימי לזלזל במבוגרים, שגילנות עוברת מתחת לרדאר עד כדי כך, שזה לא מזיז לאף אחד. תחשבו מה היה קורה אם דובר הליכוד האשכנזי היה מרשה לעצמו ללעוג לעמיר פרץ על מוצאו. אמות הספים היו רועדות, בצדק".

בן־דוד, ראש מכון "תבונה" לחקר פוטנציאל המוח הבוגר במרכז הבינתחומי הרצליה, מוסיף כי "עצם הציפייה ל'ניצנים של דמנציה' בקרב מבוגרים גורמת להם להטיל ספק בעצמם. היא מעלה את חרדת הביצוע ומעצימה כל רמז לירידה קוגניטיבית. זאת שיטה מצוינת לגרום לאוכלוסייה מוחלשת להישאר כזאת. תשאלו את הנשים".

ואולם, גילנות היא גזענות נקמנית. מחקרים הראו שדעות קדומות על זקנים הן נבואה שמגשימה את עצמה באופן אכזרי. חוקר הזיקנה פרופ' אהוד בודנר מאוניברסיטת בר־אילן הראה בשעתו, כי הזדקנותם של אנשים שהמשיכו להחזיק בדעות גילניות היתה פחות טובה משל אלה שהחזיקו בגישה חיובית יותר לזיקנה. בריאותם היתה פחות טובה, הירידה בראייה ובשמיעה שלהם היתה מהירה יותר וציבתם היתה פחות טובה. כלומר, הם הזדקנו מהר יותר וחיו פחות טוב. הם גם חיו שבע שנים וחצי (בממוצע) פחות מאלה שהשכילו לזנוח מוקדם יותר את הדעות הקדומות, או שמעולם לא אחזו בהן. לתשומת לבם של הצעיר מרחוב בלפור ואלה שסביבו.

nurit.wurgaft@haaretz.co.il